STRATEGI FOR MÅLOMRÅDET DEPONI

Innhold

1 Innledning 2
1 Forutsetninger, rammevilkår og veivalg 2
2 Beskrivelse av strategien 3
2.1 Beskriv hensikt med strategien 3
2.2 Beskriv hvilket strategisk målområde denne strategien er knyttet opp mot 3
2.3 Beskriv et sammendrag av strategien 3
2.4 Beskriv hvilke strategiske mål som skal nås gjennom strategien og hvordan de skal oppnås 3
3 Tilhørende delstrategier 4
4 Kobling mot NNDs ledelsessystem 4
5 Samsvar og grensesnitt mot styrende dokumenter 4
6 Prioriterte tiltak 5
7 Risikovurdering 5

1 INNLEDNING

Strategi for målområdet deponi skal gi oversikt og retning for hvordan NND skal planlegge for og arbeide med deponi for å løse samfunnsoppdraget.

Strategien skal ta sitt utgangspunkt i overordnede føringer fra departementet, andre krav og føringer, samt NNDs egne mål og prioriteringer.

Strategien konkretiserer målene innenfor området deponi og er bindeleddet mellom NNDs virksomhetsstrategi og operasjonaliseringen innenfor området.

Illustrasjon: Strategi og operasjonalisering

Strategien er et levende dokument og skal revideres årlig og ved behov, eksempelvis når rammebetingelser, nasjonale strategier eller NNDs mål og prioriteringer blir endret.

1 FORUTSETNINGER, RAMMEVILKÅR OG VEIVALG

Kombinert lager og deponi for radioaktivt avfall (KLDRA) i Himdalen har ikke tilstrekkelig gjenværende kapasitet for den kommende dekommisjoneringen. KLDRAs tillatelse etter forurensningsloven forbyr deponering av brukt brensel og flere andre avfallstyper som i dag lagres på IFEs områder og som vil oppstå under dekommisjonering av anleggene på Kjeller og i Halden. Derfor må det etableres ytterligere kapasitet for å deponere alle typer radioaktivt avfall, inkludert brukt brensel.

IFE og NND gjennomførte i 2020 og 2021 et prosjekt som evaluerte KLDRAs tilstand og sikkerhetsdokumentasjon (SAR). Prosjektet omtales i dette dokumentet som Prosjekt KLDRA. Prosjekt KLDRA anbefalte flere oppfølgingsaktiviteter med hensikt om å ivareta sikker drift, legge en plan for forsegling av anlegget og dokumentere sikkerheten etter forsegling. I 2023 stanset DSA alt mottak av avfall i KLDRA inntil nødvendig sikkerhetsdokumentasjon er utarbeidet.

Strategien gjelder for perioden frem til 2030 og skal revideres årlig og ved behov.

2 BESKRIVELSE AV STRATEGIEN

2.1 Beskriv hensikt med strategien

Hensikten med strategien er å ivareta sikkerheten til avfall som er deponert i KLDRA og å legge til rette for at det etableres ny deponikapasitet for det norske avfallet.

2.2 Beskriv hvilket strategisk målområde denne strategien er knyttet opp mot

Strategien omfatter det strategiske målområdet deponi. Hovedmålet for målområdet er:

> Å etablere deponi for alt det norske radioaktive avfallet innen 2050.
>
> Et delmål er å anskaffe ekstern deponikapasitet for avfall som ikke er klassifisert som radioaktivt og for ikke-deponipliktig radioaktivt avfall, ref. politikk for bruk av eksterne deponier.

I tillegg skal sikkerheten ved KLDRA Himdalen ivaretas. Begrepet radioaktivt avfall omfatter både nukleært og ikke-nukleært materiale som er definert som avfall etter forurensningsloven § 27 og som inneholder eller er forurenset med radioaktive stoffer med spesifikk aktivitet som er større enn eller lik verdiene angitt i vedlegg I bokstav a i forskrift om radioaktiv forurensning og avfall.

2.3 Beskriv et sammendrag av strategien

Strategien beskriver overordnede prinsipper og mål for hvordan NND skal jobbe med deponi for radioaktivt avfall og brukt brensel. IFEs nukleære virksomhet, inkludert KLDRA Himdalen, skal overføres til NND i tråd med kontinuitetsprinsippet. Avfallet som har blitt deponert i KLDRA Himdalen skal ivaretas. Det skal legges til rette for å etablere ny deponikapasitet for alle typer radioaktivt avfall.

Lokalisering av anlegg skal gjennomføres i åpenhet og med bred medvirkning fra sivilsamfunnet generelt, og interessenter i aktuelle vertskommuner spesielt. Lokaliseringen skal være basert på frivillighet så langt mulig.

2.4 Beskriv hvilke strategiske mål som skal nås gjennom strategien og hvordan de skal oppnås

Deponering av radioaktivt avfall skal gjøres i henhold til følgende overordnede prinsipper
Følgende prinsipper legges til grunn:

<u>Beskyttelse av mennesker:</u> Radioaktivt avfall skal ikke påvirke menneskers helse. Utslipp skal minimeres og være under tillatte grenseverdier.

<u>Beskyttelse av miljøet:</u> Verken etablering eller drift av anlegg for deponering av radioaktivt avfall skal gi vesentlig påvirkning på miljøet. Utslipp og bruk av ressurser skal minimeres, kontrolleres og utslipp være under tillatte grenseverdier.

<u>Beskyttelse utover landegrensene:</u> Mennesker og miljø i andre land skal beskyttes i samme grad som mennesker og miljø i Norge.

Beskyttelse av fremtidige generasjoner: Radioaktivt avfall skal håndteres på en måte som gjør at fremtidige generasjoner ikke pålegges noen større risiko enn det som er akseptabelt i dag.

Vår generasjon tar ansvar: Oppgaven med å håndtere radioaktivt avfall skal ikke overføres til fremtidige generasjoner

Bruk av kjent teknologi og metodologi: Avfall skal som hovedprinsipp håndteres ved hjelp av internasjonalt anerkjente og utprøvde teknologier og metoder.

Sosial aksept, demokratiske metoder og merverdier: Anlegg for deponering skal så langt mulig lokaliseres i vertskommuner som ønsker slik etablering (frivillighetsprinsippet).

Gode samfunnsøkonomiske løsninger: Radioaktivt avfall skal håndteres på en hensiktsmessig måte og ressursbruk skal være berettiget.

Helhetlig avfallslogistikk: Hele livsløpet fra produksjon til deponering av radioaktivt avfall skal planlegges under ett. Det skal etableres anlegg for deponering av alt radioaktivt avfall som NND håndterer.

IFEs nukleære virksomhet skal overdras til NND i tråd med kontinuitetsprinsippet
De nukleære anleggene skal overdras fra IFE til NND uten at det medfører forstyrrelser som kan påvirke sikkerheten..

Avfallet som har blitt deponert i KLDRA skal ivaretas og det skal legges en plan for anleggets fremtid
Se Delstrategi deponi KLDRA Himdalen

Det skal tas beslutninger om hvilken type anlegg for deponering som skal bygges og hvor de skal bygges
Se Delstrategi utvikling, lokalisering og beslutning om anlegg for permanent oppbevaring.

3 TILHØRENDE DELSTRATEGIER

Følgende delstrategier er underlagt denne strategien:

- Delstrategi deponi KLDRA Himdalen
- Delstrategi utvikling, lokalisering og beslutning om anlegg for deponering

4 KOBLING MOT NNDS LEDELSESSYSTEM

Denne strategien beskriver den overordnede retningen for det strategiske området med tilhørende strategiske mål og setter rammer for NNDs delstrategier, prosesser og styrende dokumenter.

5 SAMSVAR OG GRENSESNITT MOT STYRENDE DOKUMENTER

NNDs hovedinstruks sier at NND skal bl.a:

- Planlegge og besørge sikker håndtering og oppbevaring av norsk reaktorbrensel.
- Håndtere radioaktivt avfall fra andre sektorer (helse, forsvar o.a.), der det ikke foreligger andre godkjente løsninger for dette.

- Forvalte nukleær infrastruktur på statens vegne.
- Gi råd om løsninger på området, herunder utforme forslag til helhetlig strategi for håndtering av norsk atomavfall.

Stortingsmelding 8 (2020-2021) setter i kapittel 15.4 en målsetning om å etablere deponi.

Strategien har tett grensesnitt mot strategiområdet avfallshåndtering, men grensesnittet er klart definert: Deponering omfattes av denne strategien. Øvrig avfallshåndtering omfattes av strategiområdet avfallshåndtering.

Det er også grensesnitt mot strategiområdet sikkerhet, i form av at deponier må være sikre og at sikkerheten må dokumenteres.

6 PRIORITERTE TILTAK

For å sikre at man kommer i mål med strategien må hovedfokus være oppfølging av tilhørende delstrategier.

Prioritet	Tiltak	Ansvarlig
1	Se Delstrategi deponi KLDRA Himdalen	**TEK**
2	Se Delstrategi utvikling, lokalisering og beslutning om anlegg for permanent oppbevaring.	**TEK**

7 RISIKOVURDERING

Styrker • Bidrar til å oppfylle målsetninger som er satt i hovedinstruksen, Stortingsmelding 8 (2020-2021), Norges forpliktelser under felleskonvensjonen og IAEA Fundamental Safety Principle nr. 7.	Svakheter • Risiko forbundet med styring av grensesnitt mot de strategiske områdene avfallshåndtering og sikkerhet.
Muligheter • Forbedret sikkerhet og dokumentasjon av sikkerhet ved KLDRA Himdalen • Sikrere håndtering av radioaktivt avfall, gjennom etablering av nye deponier	Trusler • Forsinkelser som følge av mangel på beslutninger • Utilstrekkelig koordinering med DSA kan føre til forsinkelser eller ineffektiv ressursbruk • Utilstrekkelig utredninger kan føre til uhensiktsmessige beslutninger. • Risiko for at for sterk styring mot kjent teknologi og metodologi fører til at muligheter for innovative muligheter går tapt.

- Relevans for sikkerhet og ytre miljø: Strategien er nødvendig for å ivareta sikkerhet og ytre miljø på lang sikt.
- Prioritering, ressurstilgang (økonomi og nøkkelpersonell) og ressursbruk: Strategien bør prioriteres i den grad at sikkerheten ved KLDRA ivaretas. I tillegg bør fremtidige

deponiløsninger utvikles til et nivå som gjør at en helhetlig avfallslogistikk kan utvikles med tilstrekkelig lite usikkerhet. Mye av strategien kan gjennomføres med støtte fra eksterne ressurser, men NND bør sikre tilstrekkelig intern kompetanse til å fungere som en kompetent oppdragsleder.

- Organisasjon, bedriftskultur og sikkerhetskultur: Virksomhetens organisasjonsform er utformet med strategien for øye. NNDs bedriftskultur og sikkerhetskultur er egnet for å gjennomføre strategien. Det er behov for tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å kommunisere med interessenter.
- Kompetanse, behov og tilgang: Det er viktig å ivareta historiske data og teknisk underlag knyttet til KLDRA Himdalen. Det er nødvendig med tilstrekkelig intern kompetanse innen utredning og sikkerhetsstudier til å kunne fungere som en kompetent oppdragsgiver overfor eksterne konsulenter. Eksterne konsulenter vil stå for en vesentlig andel av arbeidet.

Strategien er gjennomførbar og nødvendig.

Dato	Vers. nr.	Angi endringen og årsaken. Referer til hvor i dokumentet endringen er foretatt
12.02.2022	1	Første versjon
02.02.2024	2	Innledningen er erstattet med ny tekst for å tilpasses nye overordnede dokumenter. Før publisering ble det lagt inn en Kjernen header og det ble gjort noen justering av formatering.
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	